

Державне управління: удосконалення та розвиток № 10, 2017

УДК 351:343 (595.13)

В. В. Нонік,
Житомирський державний технологічний університет,
проректор з науково-педагогічної роботи, юридичних та соціальних питань

СІНГАПУРСЬКА АНТИКОРУПЦІЙНА ІСТОРІЯ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Valery Viktorovich Nonik,
Zhytomyr State Technological University
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work legal and social issues

SINGAPORE ANTI-CORRUPTION HISTORY: EXPERIENCE FOR UKRAINE

В статті увага приділяється стратегії протидії корупції в Республіці Сінгапур. Автор описує особливості антикорупційної політики Республіки Сінгапур, яка заслуговує на увагу українських фахівців.

Акцентовано, що Сінгапур, вважається першою серед сучасних індустріальних країн, яка почала активну боротьбу з корупцією, а також успішно впровадила комплекс заходів, спрямованих на зміцнення морально-етичних засад влади та підвищення професіоналізму апарату державного управління.

Визначено, що сьогодні Сінгапур має статус жорсткої авторитарної держави, що посідає лідируючі місця у світових рейтингах за відсутністю корупції, економічною свободою та рівнем розвитку. Зазначено, що головна ідея антикорупційної політики Сінгапуру полягає в прагненні мінімізувати умови, що створюють як стимули, так і можливості здійснювати корумповані дії та уникати за це покарання.

Констатовано, що українським політичним лідерам важливо усвідомити наступні положення, що покладені в основу антикорупційної політики в Сінгапурі: зміцнення верховенства закону; створення і функціонування ефективного спеціального органу з протидії корупції – Бюро з розслідування випадків корупції з розширеними повноваженнями; спрощення процедур прийняття державно-управлінських рішень; ліквідації адміністративних бар'єрів для розвитку економіки; ліквідація всіх форм імунітету для депутатів, чиновників і суддів; захист осіб-інформаторів, які повідомляють про випадки корупції; чітке дотримання принципу відповідальності; вжиття заходів покарання за факт хабарництва по відношенню до обох сторін: і до тих, хто дає хабара, і до тих, хто його отримує; проведення чіткої межі між державними обов'язками та особистими інтересами; громадський осуд; систематичне проведення перевірок доходів і витрат чиновників і членів їхніх родин; гідна оплата праці; якісний кадровий менеджмент державного апарату; запровадження елементів електронного урядування.

Зазначено, що перелік наведених заходів у сфері антикорупційної діяльності у своїй основі має жорстку владну вертикаль, що виправдала докладені зусилля у контролі над цим негативним явищем та призвела до досить великого успіху. Отже Сінгапур демонструє можливість мінімізації корупції, якщо присутня сильна політична воля, налагоджена системна протидія корупції, політичні лідери намагаються бути позитивним прикладом для чиновників, ведуть скромний спосіб життя і уникають залучення в корумповані схеми.

The article focuses on the anti-corruption strategy in the Republic of Singapore. The author describes the features of the anti-corruption policy of the Republic of Singapore, which deserves the attention of Ukrainian experts.

It is emphasized that Singapore is considered to be the first among modern industrialized countries, which has started an active fight against corruption, as well as successfully implemented a set of measures aimed at strengthening the moral and ethical foundations of the government and improving the professionalism of the government apparatus.

It is determined that Singapore today has the status of a rigid authoritarian state, which holds the leading positions in the world rankings in the absence of corruption, economic freedom and level of development. It is noted that the main idea of Singapore's anti-corruption policy is to seek to minimize the conditions that create both incentives and opportunities for corrupt practices and avoid punishment.

It is noted that it is important for Ukrainian political leaders to understand the following provisions that underpin Singapore's anti-corruption policy: strengthening the rule of law; establishment and functioning of an effective Special Anti-Corruption Body - Bureau for Investigation of Corruption Cases with Extended Powers; simplification of procedures of decision-making of public administration; elimination of administrative barriers to economic development; the abolition of all forms of immunity for deputies, officials and judges; protection of whistleblowers reporting corruption; strict adherence to the principle of responsibility; taking punishment for bribery against both parties: both those who give bribes and those who receive them; drawing a clear line between state responsibilities and personal interests; public condemnation; the systematic conduct of checks on the income and expenditure of officials and their families; decent pay; quality personnel management of the state apparatus; introduction of e-governance elements.

It is stated that the list of the mentioned measures in the sphere of anticorruption activity has at its core rigid power, which justified the efforts made to control this negative phenomenon and led to a great success. Thus, Singapore demonstrates the ability to minimize corruption if strong political will is present, a systematic counteraction to corruption is established, political leaders try to be a positive example for officials, lead a modest lifestyle and avoid engaging in corrupt schemes.

Ключові слова: корупція, антикорупційна політика держави, антикорупційна стратегія, хабарництво, бюрократія.

Keywords: *corruption, corruption, anti-corruption policy, Bureau of Investigation, bribery, bureaucracy.*

Вступ.

Проблема корупції на сьогодні існує практично в кожній державі і становить загрозу як для країн зі сталою економікою, так і для країн, що переживають економічну кризу. Світовий досвід протидії корупції досить багатий, однак суспільство так і не змогло справитися з цією серйозною проблемою. Навіть коли держави спрямовували зусилля на формування конструктивної антикорупційної політики в процесі побудови громадянського суспільства і воліли з нею боротися, то результати цієї роботи були не завжди позитивними і ефективними. Однак без постійної її протидії корупція має властивість розширюватися. Ось чому все більш очевидним для будь-якої держави стає здійснення постійної антикорупційної політики, яка повинна стати самостійною функцією держави.

Аналіз міжнародного досвіду боротьби з корупцією свідчить про те, що за сучасних умов корупція виходить за рамки національних кордонів і потребує глобального підходу. Прояви корупції створюють загрозу не лише національній безпеці більшості країн світу, а й підривають міжнародні інститути влади та економіки. На думку експертів Національного інституту стратегічних досліджень, в останні роки боротьба з корупцією набула транснаціонального значення, а деякі національні закони країн мають екстериторіальну дію [9].

Позитивним і дієвим досвідом у подоланні корупції славиться і така азіатська держава, як Сінгапур, яка на сьогодні вважається однією з найздоровіших з точки зору лікування корупційної хвороби країною і першою серед сучасних індустріальних країн, яка почала активну боротьбу з корупцією, а також успішно впровадила комплекс заходів, спрямованих на зміцнення морально-етичних засад влади та підвищення професіоналізму апарату державного управління.

Постановка завдання.

Визначення шляхів вдосконалення антикорупційної політики України на прикладі досвіду Республіки Сінгапур.

Результати. Антикорупційна реформа, як складова соціально-економічних трансформацій почалася з приходу до влади в 1959 р. прем'єр-міністра Лі Куана Ю. У 1965 р. він домогся того, щоб Сінгапур здобув незалежність від Британської імперії. До цього історичного факту Сінгапур був злиденною країною, яка імпортувала навіть прісну воду і будівельний пісок. Держава перебувала у вкрай важкому економічному становищі і була наскрізь пронизана беззаконням [16, с. 67].

Антикорупційне законодавство було слабким. Багато корупційних злочинів виявилися поза сферою його дії, а працівники правозастосовних органів не мали влади, що давала б їм можливість ефективно виконувати свої функції. Більше того, знайти докази злочинів було вкрай складно через неефективне законодавство та залучення величезної кількості чиновників у корупційну практику. Чиновники відкрито брали хабарі, що було частиною азіатського способу життя, передавали частину отриманих таким чином доходів вищим посадовим особам. Тіньовий сектор економіки за обсягом перевершував легальний. Організовані злочинні групи (тріади) фактично діяли відкрито [6, с. 179].

Іноземні інвестори не поспішали вкладати інвестиції в країну з високим рівнем корупції. Але проведення активної антикорупційної політики дало змогу створити сприятливі інвестиційні умови, в результаті Сінгапур перетворився на фінансовий і торговельний центр Південно-Східної Азії [11, с. 67].

Такий деструктивний для розвитку держави корупційний досвід дозволив засвоїти, що корупція - це свого роду квазіінституційне втілення неформальних норм міжособистісних відносин на рівні владних структур і приватних осіб. Це своєрідна форма самоорганізації протиправної корисливої взаємодії, яка іманентно відведена і перманентно проявляється на макро-, мезо- і мікрорівнях соціальної організації суспільства, характеризується певною специфікою і справляє вкрай негативний вплив на статус і повсякденну діяльність державних організацій [8, с. 120].

Сьогодні Сінгапур - жорстка авторитарна держава, що посідає лідируючі місця у світових рейтингах за відсутністю корупції, економічною свободою та рівнем розвитку. Звичайно, складно порівнювати таку маленьку державу з Україною, що має іншу історію й інші традиції. Але приклад Сінгапуру показує, як можна завдяки політичній волі, ефективній роботі спеціалізованої установи (Бюро з розслідування випадків корупції) та антикорупційному законодавству всього за кілька років звести корупцію до дуже низького рівня.

Головна ідея антикорупційної політики Сінгапуру полягає в прагненні мінімізувати умови, що створюють як стимули, так і можливості здійснювати корумповані дії та уникати за це покарання.

Дослідження прогресивного досвіду Сінгапуру щодо подолання корупції продовжимо розглядом особливостей державного устрою та сучасної системи державного управління.

Так, на державний устрій Сінгапуру вплинули східна і західна культури. У XV-XVI ст. Сінгапур входив до складу султанату Джохор, в 1867 р. став колонією Британської імперії, в 1924 р. був захоплений Японією, з 1959 р. отримав статус самоврядної держави в складі Британської імперії, в 1963 р. увійшов до Федерації Малайзія і в 1965 р. проголосив незалежність.

Нині Сінгапур є парламентською республікою. Главою держави є Президент, що виконує представницькі функції. В межах механізму поділу влади Президент має право в разі оголошення вотуму недовіри уряду або відправити уряд у відставку, або розпустити парламент. Крім того, він має право вето на прийняті парламентом закони.

При Президенті формується Президентська рада, що складається з двадцяти одного члена, які призначаються Президентом за порадою уряду. Десять з них призначаються довічно, інші - терміном на три роки. До компетенції Президентської ради входить розгляд прийнятих парламентом законів на предмет відповідності принципу рівноправності релігійних і етнічних громад і конституційним гарантіям взагалі. У разі несхвалення радою законопроекту він повертається в парламент і може бути повторно їм прийнятий кваліфікованою більшістю голосів у 2/3 від загальної кількості членів парламенту.

Парламент і президент спільно представляють законодавчу гілку владу в Сінгапурі, яка заснована на вестмінстерській системі.

Парламент є однопалатним і формується шляхом загальних прямих виборів на основі мажоритарної системи терміном на 5 років. Частина депутатів обирається за «груповим представництвом», у складі групи з трьох-шести депутатів від партії, але тільки в тому випадку, якщо один з них є представником малайської громади. До дев'яти депутатів призначає президент терміном на два роки з числа найбільш заслужених громадян країни, не пов'язаних партійною приналежністю і зобов'язаннями перед виборцями з числа осіб, висунутих громадськістю. Чотири депутати представляють опозиційні партії, які набрали під час виборів найбільшу кількість голосів, але не пройшли до вищого законодавчого органу країни.

Виконавчу владу здійснює уряд, що формується парламентом і йому підзвітний.

Судова влада Сінгапуру складається з Верховного суду і судів нижчої ланки. Верховний суд (Supreme Court) Сінгапуру займається цивільними і кримінальними справами і поділяється на Апеляційний суд (Court of Appeal) і Верховний суд (High Court). До судів нижчої ланки належать окружні суди, магістральні суди, суди у справах неповнолітніх, коронерські суди і трибунали дрібних претензій. Є суд шаріату, який розглядає справи, що впливають із сімейних відносин у мусульманській громаді. Останніми роками також були створені й інші суди, які були додані до нижчестоящих судів, такі як: Суд у сімейних справах - Family Court, Нічний суд - Night Court, Суд співтовариства - Community Court, суд по дорожньо-транспортним пригодам - Traffic Court. Вищий Окружний суддя є главою нижчестоящих судів. Верховний суддя і члени Верховного суду призначаються президентом за поданням прем'єр-міністра. Решта суддів призначаються на посаду президентом за поданням верховного судді. Термін повноважень суддів визначається комісією по юридичній службі [5, с. 18].

З метою контролю за державним апаратом створено центральне бюро розгляду скарг, що має повноваження, характерні для інституту омбудсмена.

Незважаючи на проголошений офіційно демократичний режим і присутність у парламенті опозиційних партій, фактично єдиною незмінною правлячою партією є одна - «Народна дія» (People's Action Party, PAP). Всі центральні засоби масової інформації контролюються правлячою партією, свобода преси відсутня, виступи опозиції жорстко придушуються.

Правова система, успадкована від колоніального стану держави, у своїй основі має британське коріння і складається як із законів Сінгапуру, так і з судових прецедентів, правових звичаїв, що передбачає широку свободу суддівського розсуду. При цьому заходи покарань успадковані з доколоніального стану і досить суворі, включають у себе смертну кару через повішення, биття палицями тощо [5, с. 18].

Ще одне питання, на якому постійно наголошують увагу дослідники можливих шляхів викоринення корупції в Україні, - це перейняття досвіду функціонування спеціалізованого уповноваженого суб'єкта, який безпосередньо здійснює у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень.

Так, для подолання і протидії корупції у 1952 р. Британським колоніальним урядом було засновано спеціальний орган «Corrupt Practices Investigation Bureau» (CPIB) – «Бюро з розслідування випадків корупції» (БРВК), яке має політичну і функціональну самостійність. Воно незалежне від поліції і інших урядових відомств. Директор бюро підпорядковується безпосередньо прем'єр-міністру Сінгапуру, і ніхто не може наказати чи вплинути на рішення щодо припинення розслідування.

Серед базових нормативно-правових актів, що формують правове забезпечення боротьби з корупцією, в тому числі у питаннях функціонування «Бюро з розслідування випадків корупції», слід відзначити прийнятий 17 червня 1960 р. у Сінгапурі Акт про запобігання корупції (POCA) (Далі - Закон про запобігання корупції) [21, с. 101].

Основними функціями цього незалежного органу є розслідування фактів корупції та інших кримінальних справ, пов'язаних з корупцією, в державному і приватному секторах економіки Сінгапуру. Установа займається перевіркою законності дій і рішень всіх посадових осіб; розглядом скарг громадян, що містять звинувачення в корупції і вимагають відшкодування збитків; розслідуванням випадків недбалості та байдужості, допущених державними службовцями; розслідуванням фактів зловживання службовим становищем та неналежного виконання службових обов'язків – у разі підозри про наявність ознак корупції; дослідженням процедур роботи державного сектора з метою зведення випадків корупції до мінімуму. Бюро вивчає методи роботи потенційно схильних до корупції державних органів для виявлення можливих «слабких місць» у системі управління. Крім того, одним із напрямів діяльності Бюро є запобігання корупції. З цією метою

вивчаються методи роботи департаментів та державних органів для виявлення прогалін в існуючій адміністративній системі, які могли б сприяти появі корупції, хабарництва та недобросовісної практики, і направляє керівникам установ рекомендації щодо проведення заходів, спрямованих на усунення недоліків та запобігання корупції. Внаслідок авторитарних методів роботи БРВК уряд стримує прояви бюрократії, успішно здійснює запобігання корупції, а це, у свою чергу, забезпечує сприятливий інвестиційний клімат Сінгапуру [18, с. 123].

Закон наділив службовців БРВК широкими повноваженнями в розслідуванні. Наприклад, у ст. 15 визначені такі повноваження співробітників БРВК:

– директор й інший особливо уповноважений мають право заарештовувати без ордера будь-яку особу, підозрювану у вчиненні правопорушення, передбаченого цим законом, до якого є розумні претензії на підставі інформації з достовірних джерел;

– слідчі можуть обшукувати заарештовану особу і вилучати всі знайдені при ній речі – за наявності доказів незаконної діяльності. Підозрювані особи жіночої статі можуть бути обшукані тільки слідчим жіночої статі;

– будь-яка особа, заарештована за такими мотивами, направляється до відділення Бюро або поліції.

Повноваження співробітників БРВК щодо обшуку і конфіскації визначено ст. 22 Закону [21]:

– директор Бюро має право видачі співробітникам ордера, який наділяє повноваженнями входження в будь-яке приміщення, навіть силою, його обшуку та вилучення будь-яких документів або майна, пов'язаних з корупційними діями;

– якщо офіцер Бюро має розумні підстави вважати, що відстрочка в отриманні ордера на обшук порушить плани розслідування, він може скористатися правом розслідування, вказаним вище, без отримання даного ордера.

У ст. 5 цього закону закріплено визначення особи, винної у скоєнні корупційного правопорушення. Вона винна в корупції, коли сама чи у співучасті з ким-небудь[21]:

– незаконно підкупає, отримує або висловлює згоду на отримання будь-якої винагороди для себе чи іншої особи;

– незаконно дає, обіцяє або пропонує іншій особі винагороду, незалежно від того, у своїх чи сторонніх інтересах винагороджує чи підбурює іншу особу до дії або бездіяльності стосовно будь-якої справи, реальної чи задуманої .

У ст. 17 передбачено право прокурора давати дозвіл директору Бюро і його головному заступнику перевіряти «будь-які банківські рахунки, часткові рахунки та розрахункові рахунки», якщо є підозра у скоєнні правопорушення.

У ст. 18 закріплено повноваження службовців БРВК перевіряти банківські книжки державних службовців, а в ст. 19 – також їхніх дружин, дітей і агента, якщо це необхідно [21].

Законною практикою стало надання громадянами на вимогу слідчих потрібної їм конфіденційної інформації. Відмова від співпраці зі слідством і приховування інформації розглядаються як правопорушення і караються штрафом до 10 тис. дол. США або взяттям під варту на термін до року [20, с. 115].

Бюро має три підрозділи: слідчий, довідково-інформаційний та допоміжний. Слідчий підрозділ найбільший, він відповідає за проведення операцій Бюро. Довідково-інформаційна та допоміжна служба Бюро відповідає за відбір кандидатів для призначення на державні посади, їх подальше просування і навіть за підвищення кваліфікації державних службовців. Відбір кандидатів на державну службу конкурсний. Він схожий на процедуру видачі дозволів фахівцям-іноземцям при отриманні ними громадянства Сінгапуру або на тендер підрядників за отримання державних контрактів. Довідково-інформаційна та допоміжна служба Бюро підтримується Дослідницьким об'єднанням, яке аналізує робочі операції схильних до корупції урядових відділів і виявляє ті слабкі місця в організації і регулюванні роботи підрозділів адміністрації, які є причиною корупції [14, с. 71].

БРВК є частиною системи кримінального правосуддя та працює в тісній взаємодії з Генеральною прокуратурою і судами. У процесі розслідування Бюро також співпрацює з різними державними та урядовими установами та відомствами з метою збирання доказів і отримання інформації, необхідної для доказування складу злочину в справі, яка розслідується, а також кращої обізнаності державних службовців «... у питаннях, пов'язаних з корупцією». Крім державних установ, БРВК також має робочі відносини з різними приватними організаціями. Разом із Коледжем державної служби БРВК бере участь у різних програмах із запобігання корупції для державних посадових осіб, які обіймають керівні посади. Бюро підтримує зв'язки з Міністерством освіти в межах програми «Навчальна поїздка» для навчання студентів вищих навчальних закладів стратегії боротьби з корупцією в Сінгаपुरі. БРВК також має доручення від уряду робити процесуальні відгуки для державних відомств, що здійснюють процедури, які можуть бути використані для корупційних дій. Для успішної діяльності бюро контактує з цивільним населенням для підвищення рівня правової культури й отримання його підтримки. В Інтернеті є сторінка БРВК з повною інформацією про його діяльність, також працює телефонна гаряча лінія, по якій цілодобово приймаються дзвінки, у тому числі анонімні. Крім того, співробітники Бюро регулярно проводять лекції та семінари для державних службовців, особливо тих, які взаємодіють із громадськістю з таких питань, як приховані аспекти корупції та методи їх подолання [15].

Так, кримінальне законодавство Сінгапуру передбачає, що за умов доведення вини в отриманні хабара до винного застосовують позбавлення волі або штраф (відповідно п'ять років ув'язнення або 100 тис. дол. США).

Якщо ж стосовно державного службовця надійшло завідомо неправдиве повідомлення щодо вчинення відповідних незаконних діянь, то особі, яка вчинила поширення недостовірної інформації, за завідомо неправдиві свідчення загрожує покарання у виді одного року ув'язнення або штраф у 10 тис. дол. США. Іноземні особи, яких викрили в корупції, позбавляються права здійснювати господарську діяльність на території Сінгапуру [369, с. 238].

Особа, яка пропонує, дає або бере хабар від імені іншої людини, також підлягає покаранню в тому самому обсязі, якби вона діяла від свого імені.

Відносно іноземців, викритих у корупційних проявах, застосовується не тільки штраф, а й позбавлення права на здійснення господарської діяльності на території Сінгапуру [36 с. 59].

У реальності в Сінгаपुरі встановився авторитарний режим, завдяки якому лідер правлячої партії Лі Куан Ю втілює у життя вкрай непопулярні в середовищі чиновництва заходи щодо викорінення злочинності, свавілля влади і корупції [13, с. 32]. Відповідно, Бюро застосовує авторитарні методи дій, що цілком зрозуміло з огляду на стан держави. Примітним є те, що всі повноваження регламентовано законом, у тому числі виключено можливість свавілля співробітників Бюро. Це важливо, адже зловживання владою може зруйнувати всі позитивні напрацювання у встановленні довірчих відносин із суспільством у питаннях боротьби з корупцією [20, с. 117].

Прикладом намагань політичних лідерів стати зразком поведінки для чиновників є розслідування проти близьких родичів Лі Куана Ю, засудження до різних термінів тюремного ув'язнення декількох підозрюваних у корупції міністрів тощо [3, с. 9].

У Сінгаपुरі щороку від державних службовців вимагають заповнення спеціальних форм для декларацій їх майна, активів і боргів. Зробивши відкритими всі дані щодо стану доходів, комерційних інтересів і фінансових операцій високопосадовців, система державного управління набула статусу прозорості політичних фінансів [1, с. 52].

Уряд також вирішив, що представники державної влади повинні отримувати такий дохід, щоб мотивація брати хабарі зникла. Сьогодні зарплати чиновників сягають 20-25 тис. дол. США на місяць, міністрам встановили платню до 100 тис. дол. США на місяць. Зарплата суддів досягла кількохсот тис. дол. на рік (у 1990-ті рр. - понад 1 млн дол. США). Одночасно жорстко контролюється, щоб охорона, автомобіль з водієм та інші витрати здійснювалися виключно за особисті гроші.

Починаючи з другої половини 1980 рр., уряд став працювати над «якістю» бюрократії. Уряд задумав зробити професію чиновника не тільки високооплачуваною, але й шанованою, престижною. Керівництвом Сінгапуру в боротьбі з корупцією була зроблена ставка на принципи меритократії і базові канони конфуціанської етики. Це означає, що шлях нагору відкривається перед найрозумнішими, прогресивно мислячими і здібними. Підбір потенційних кандидатів починається ще в школі, потім майбутній адміністративній еліті допомагають вступити до університету, відправляють на навчання та стажування за кордон, заохочують успіхи і досягнення, пропонують посади відповідно до їх здібностей. Турбота про ефективне використання людського капіталу на основі таланту і достоїнств, упровадження прозорості і такої, що заслуговує на довіру, системи кадрових призначень у поєднанні з налагодженою системою справжньої відповідальності посадових осіб мали глибокий сенс [19, с. 362].

Через системний вплив на суспільну свідомість громадською думкою корупція стала розглядатися як загроза для успішного розвитку суспільства, авторитета держави на міжнародній арені.

Складовою роботи на високий результат є традиції постійної підготовки та підвищення кваліфікації службовців. Кожен чиновник зобов'язаний проходити як мінімум 100 годин навчання на рік, у тому числі з проблематики антикорупційної політики держави. Вище державне керівництво, насамперед міністри, здобули солідну університетську освіту, вони цілком самодостатні люди, щоб не вдаватися до протиправних методів забезпечення свого матеріального благополуччя. Влада зробила все, для того щоб забезпечити високий рівень довіри до себе з боку громадян [7, с. 119].

Наприклад, за допомогою реального електронного уряду тяганіна в державних установах Сінгапуру була зведена до мінімуму. Запити в міністерства і відомства сінгапурці надсилають в електронному форматі. Суди працюють чітко і швидко. Є, наприклад, Суд малих скарг («Small Claims Court»), який займається справами туристів, якщо їх раптом обдурили під час купівлі. Засідання суду призначають вже на наступний день. Немає ніякої тяганини та, відповідно, зникає привід давати хабар за прискорення процесу [10, с. 117].

Запровадження елементів електронного урядування та організація державної влади <<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0>> за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян <<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%BD>>, юридичних осіб

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0 _____, неурядових організацій
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F
. Зокрема, у Сінгапурі на основі активного використання інформаційно-комунікаційних технологій надається 1600 видів послуг населенню) [7, с. 91].

У своїй книзі «Сінгапурська історія: з «третього світу» – в «перший» Лі Куан Ю зазначає, що для того щоб країна досягла успіху на світовій арені, треба «йти власним шляхом та ретельно враховувати конкретні історичні умови суспільства, його національні, релігійні, культурні особливості; забезпечувати гармонійне поєднання економічного прогресу з традиційними моральними та культурними цінностями; в пріоритеті має бути здоровий глузд, а не умоглядні теорії; примат патріотизму, прагматизму і творчої практики над ідеологічними концепціями. Практичні результати втілення подібного підходу в Сінгапурі, Гонконгу, Південній Кореї, Китаї, на Тайвані говорять самі за себе» [6, с. 42].

Як результат екстраординарних досягнень Лі Куана Ю та його команди, сучасний Сінгапур - це високорозвинена країна з ринковою економікою і низьким оподаткуванням, у якій важливу роль відіграють транснаціональні корпорації. Валовий національний продукт на душу населення - один з найвищих у світі. За кількістю банків, міжнародних фінансових організацій і представництв він займає третє місце у світі, а за обсягом щорічного обігу сінгапурська валютна біржа поступається лише Лондону, Нью-Йорку і Токію. Розвиток високотехнологічних галузей став визначальним для переходу до нового типу економічного розвитку країни. Так, економічна активність сконцентрована у сфері виробництва електроніки і точного приладобудування, оптичних інструментів та ліній, літакобудування, бурових платформ для нафто- і газовидобутку, комп'ютерної техніки та суднобудування.

Висновки. Узагальнюючи наведене, можемо впевнено констатувати, що механічне копіювання та запозичення досвіду Сінгапуру не можливе, й не потрібно. Порівнювати Україну з Сінгапуром і переймати його методи контрпродуктивно, адже Україна істотно відрізняється від цієї острівної держави і має власний шлях. Однак українським політичним лідерам важливо усвідомити певні ключові моменти із сінгапурської антикорупційної стратегії, які привели Сінгапур до перемоги над цим негативним соціальним явищем.

Так, в основу антикорупційної політики в Сінгапурі покладені такі положення, як:

- зміцнення верховенства закону;
- створення і функціонування ефективного спеціального органу з протидії корупції – Бюро з розслідування випадків корупції з розширеними повноваженнями, що працює на принципі чесності та відданості своїй справі;
- спрощення процедур прийняття державно-управлінських рішень і вилучення будь-яких нечітких або двозначних положень у законодавстві;
- ліквідації зайвих адміністративних бар'єрів для розвитку економіки (скасовані практично всі дозволи і ліцензії для здійснення підприємницької діяльності);
- ліквідація всіх форм імунітету для депутатів, чиновників і суддів;
- захист осіб-інформаторів, які повідомляють про випадки корупції;
- чітке дотримання принципу відповідальності: корупція карається в адміністративному або кримінальному порядку (встановлення жорстких, суворих санкцій за корупцію - винні особи повинні бути позбавлені волі, їх майно та доходи конфісковані. Родичі корупціонерів вносяться до спеціального реєстру, які втрачають право займати державні посади. Суворість у справах про корупцію стосовно високопоставлених урядовців підтримує моральний авторитет невідступних політичних лідерів);
- життя покарання за факт хабарництва по відношенню до обох сторін: і до тих, хто дає хабара, і до тих, хто його бере;
- проведення чіткої межі між державними обов'язками та особистими інтересами (допомагати своїй родині, родичам і друзям тільки із залученням власних, а не державних коштів);
- громадський осуд є невід'ємною частиною процесу покарання;
- систематичне проведення перевірок доходів і витрат чиновників і членів їхніх сімей;
- державні службовці зобов'язані заповнювати спеціальну декларацію щодо відсутності боргів, наявність яких має на увазі ризик піддатися корупції;
- гідна оплата праці, що зменшує стимул до здійснення корумпованих дій (встановлення високих зарплат мотивує до праці на державній службі. Так, заробітна плата державних службовців, які займають відповідальні посади, відповідає рівню топ-менеджерів приватних корпорацій (до 20–25 тис. дол. на місяць));
- підвищення якості підбору кадрового державного апарату.
- подання особистого прикладу бездоганної поведінки на найвищому рівні;
- запровадження елементів електронного урядування .

Перелік наведених заходів у сфері антикорупційної діяльності у своїй основі має жорстку владну вертикаль, що виправдала докладені зусилля у контролі над цим негативним явищем та призвела до досить великого успіху. Отже Сінгапур демонструє можливість мінімізації корупції, якщо присутня сильна політична воля, налагоджена системна протидія корупції, політичні лідери намагаються бути позитивним прикладом для чиновників, ведуть скромний спосіб життя і уникають залучення в корумповані схеми.

Література.

1. Балакарева І. М. Прозорість та відкритість державного управління як базовий міжнародно – правовий стандарт протидії корупції // Корупція в Україні: Питання протидії. – 2015. – №16. – С. 55 – 71.
2. Бочарников И.В. Зарубежный опыт противодействия коррупции / И. В. Бочарников // Следователь. – 2008. – № 10. – С. 56–63.
3. Дмитрук Б. П. Досвід антикорупційної політики як передумова ефективного розвитку економіки країни / Б. П. Дмитрук // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія : Економіка і менеджмент. – 2014. – № 2. – С. 7 – 14.
4. Кабанов П.А. Правовые средства формирования и обеспечения реализации государственной политики противодействия коррупции в субъектах российской федерации: некоторые вопросы повышения качества / П.А Кабанов // Юридические исследования. – 2014. – № 8. – С. 36 – 47.
5. Кириленко В.П. Правовые аспекты защиты прав человека в странах малайско-индонезийского региона (Индонезия, Малайзия, Сингапур, Филиппины) / В.П. Кириленко, В.Р. Атнашев // Управленческое консультирование. – 2015. – №8. – С. 15–25.
6. Ли Куан Ю. Сингапурская история: из третьего мира в первый. – М.: «Манн, Иванов и Фербер», 2013. – 576 с.
7. Литвиненко В.І. Зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів протидії корупції та можливості його використання в Україні / В.І. Литвиненко // Публічне право: Науково-практичний юридичний журнал. – 2015. – №4. – С.175 – 181.
8. Манукян А. Антикоррупционная стратегия Сингапура: ориентация / А. Манукян, Т. Хаджиев // Право и управление. XXI век. – 2013. – № 1 (26). – С. 117 – 123.
9. Міжнародний досвід боротьби з корупцією в секторі безпеки: висновки для України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1848/>
10. Моисеев В.В. Как использовать международный опыт борьбы с коррупцией в России / В.В. Моисеев // Политология: актуальные аспекты.– 2011. – № 1. – С. 115 – 120. (199)
11. Обрезанов С.А. Основные этапы и ключевые инструменты инновационного развития: на примере Сингапура / С.А. Обрезанов – Москва: РГАИС, 2011. – 116 с.
12. Сатаров Г.А. Антикоррупционная политика [Электронный ресурс] / Г.А. Сатаров. – М.: Фонд ИНДЕМ, РА «СПАС», 2004. – Режим доступа: <http://www.indem.ru/corrupt/Uc2004>
13. Секреты успеха Сингапура: 12 статей доктора Марка Хонга Тат Сун, Чрезвычайного и полномочного посла Республики Сингапур в России и Украине. М.: 2000. – 174 с.
14. Сиротин А. «Лечение «заразной жадности»: борьба с коррупцией в Сингапуре» / А.Сиротин // Сборник статей «Мировой опыт борьбы с коррупцией. Можно ли его использовать в России?» / под ред. П.С. Филиппова. – СПб. : Норма, 2010. – 165с.
15. Спеціалізовані інституції з боротьби проти корупції: огляд моделей [Електронний ресурс] // Організація економічного співробітництва і розвитку: Мережа боротьби проти корупції для країн Східної Європи і Центральної Азії, 2007. – 131 с. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/dataoecd/7/9/39972100.pdf>
16. Сычева В.А. Трудности четырех «маленьких драконов» (Южная Корея, Тайвань, Сянган (Гонконг) и Сингапур). – М.: Наука; Главная редакция восточной литературы, 1991. – 135 с.
17. Трепак В.М. Міжнародний досвід запровадження системи заходів антикорупційної спрямованості / В.М. Трепак // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ . – 2015. – № 2. – С. 233 – 246.
18. Харичева М.С. Международный опыт борьбы с коррупцией: Сингапур / М.С. Харичева // КЛЮИ МВД России. – 2011. – № 3(25). – С. 121–125.
19. Шкурюпат О. В. Міжнародний досвід антикорупційної політики / О. В. Шкурюпат // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. – 2014. – Вип. 1. – С. 356 – 369.
20. Шмаль Л. Сінгапурська модель протидії корупції: досвід для України / Л.М.Шмаль // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 2. – С. 110 – 118.
21. Prevention of Corruption Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cpi.gov.sg/legislation/prevention-corruption-act>

References.

1. Balakarjeva, I.M. (2015), “Transparency and openness of public administration as a basic international legal standard for combating corruption”, *Koruptsiia v Ukraini: Pytannia protydii*, vol. 16, pp. 55-71.

2. Bocharnykov, Y.V. (2008), "Foreign experience in countering corruption", Sledovatel', vol. 10, pp. 56-63.
3. Dmytruk, B.P. (2014), "Experience of anti-corruption policy as a prerequisite for effective development of the country's economy", Visnyk Skhidnoievropejs'koho universytetu ekonomiky i menedzhmentu. Seriya : Ekonomika i menedzhment, vol. 2, pp. 7-14.
4. Kabanov, P.A. (2014), "Legal means of forming and ensuring the implementation of the state anti-corruption policy in the subjects of the Russian Federation: some issues of improving the quality", Yurydicheskiye yssledovaniya, vol. 8, pp. 36-47.
5. Kyrylenko, V.P. and Atnashev, V.R. (2015), "Legal aspects of the protection of human rights in the countries of the Malay-Indonesian region (Indonesia, Malaysia, Singapore, Philippines)", Upravlencheskoe konsul'tyrovanye, vol. 8, pp. 15-25.
6. Ly Kuan, Yu. (2013), Synhapurskaia ystoriya: yz tret'eho myra v pervyj [Singapore Story: From Third World to First], «Mann, Yvanov y Ferber», Moscow, Russia.
7. Lytvynenko, V.I. (2015), "Foreign experience in the organization and activities of anti-corruption actors and their opportunities for use in Ukraine", Publichne pravo: Naukovo-praktychnyj iurydychnyj zhurnal, vol. 4, pp. 175-181.
8. Manukian, A. and Khadzhyev, T. (2013), "Singapore Anti-Corruption Strategy: Orientation", Pravo y upravlenye. XXI vek, vol. 1 (26), pp. 117-123.
9. NISS (2015), "International experience in the fight against corruption in the security sector: conclusions for Ukraine", available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1848/> (Accessed 25 Sept 2017).
10. Moyseev, V.V. (2011), "How to use the international experience in the fight against corruption in Russia", Polytolohiya: aktual'nye aspekty, vol. 1, pp. 115-120.
11. Obrezanov, S.A. (2011), Osnovnye etapy y kliuchevye ynstrumenty ynnovatsyonnoho razvytyia: na prymere Synhapura [The main stages and key instruments of innovative development: the example of Singapore], Moskva: RHAYS, Moscow, Russia.
12. Satarov, H.A. (2004), Antykorrupcyonnaia polytyka [Anti-corruption policy], Fond YNDEM, RA «SPAS», Moscow, Russia.
13. Tat Sun, M.K. (2000), Sekrety uspekha Synhapura: 12 statej doktora Marka Khonha Tat Sun, Chrezvyčajnoho y polnomochnoho posla Respublyky Synhapur v Rossyy y Ukrainy [Secrets of Singapore's success: 12 articles by Dr. Mark Hong Tat Sun, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Singapore to Russia and Ukraine], Moscow, Russia.
14. Syrotyn, A. (2010), "Treatment of "contagious greed": the fight against corruption in Singapore", Sbornyk statej «Myrovoj opyt bor'by s korruptsyej. Mozhno ly eho yspol'zovat' v Rossyy?» [Collection of articles "World experience in the fight against corruption. Can it be used in Russia?"], Norma, St.Petersburg, Russia.
15. OECD (2007), "Specialized Anti-Corruption Institutions: A Review of Models", available at: <http://www.oecd.org/dataoecd/7/9/39972100.pdf> (Accessed 25 Sept 2017).
16. Sycheva, V.A. (1991), Truzhenyky chetyrekh «malen'kykh drakonov» (Yuzhnaia Koreia, Tajvan', Sianhan (Honkonh) y Synhapur) [Workers of the four "little dragons" (South Korea, Taiwan, Hong Kong (Hong Kong) and Singapore)], Nauka; Hlavnaia redaktsiya vostochnoj lyteratury, Moscow, Russia.
17. Trepak, V.M. (2015), "International experience in the implementation of anti-corruption measures", Yurydychnyj chasopys Natsional'noi akademii vnutrishnikh sprav, vol. 2, pp. 233-246.
18. Kharycheva, M.S. (2011), "International Anti-Corruption Experience: Singapore", KIYuY MVD Rossyy, vol. 3 (25), pp. 121-125.
19. Shkuropat, O.V. (2014), "International experience in anti-corruption policy", Naukovyj visnyk Akademii munitsypal'noho upravlinnia. Seriya: Upravlinnia, vol. 1, pp. 356-369.
20. Shmal', L. (2015), "Singaporean model of counteracting corruption: experience for Ukraine", Naukovyj chasopys Natsional'noi akademii prokuratury Ukrainy, vol. 2, pp. 110-118.
21. CPIB (2019), "Prevention of Corruption Act", available at: <https://www.cpiib.gov.sg/legislation/prevention-corruption-act> (Accessed 25 Sept 2017).

Стаття надійшла до редакції 20.10.2017 р.